

Stockholms
universitet

BESLUT
2024-03-21

Dnr SU FV-0342-24

Rektor

Rikard Skårfors
FD, Utbildningsledare
Rektors kansli, Ledningssekretariatet

Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet)

Yttrande över promemorian *Ökad kompetens i säkerhetsfrågor vid universitet och högskolor*

Stockholms universitet har av Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) anmodats att inkomma med synpunkter på förslagen i promemorian *Ökad kompetens i säkerhetsfrågor vid universitet och högskolor* (U2024/00153), med undantag för avsnitt 7.1 och 7.2 som universitetet enligt anmodan lämnat synpunkter på 2024-02-08. Universitetet har följande att anföra.

Övergripande synpunkter

Stockholms universitet delar utredarens bedömning att det allvarliga säkerhetsläget kräver kunskap om och beredskap för hot och risker hos statliga myndigheter och inte minst hos universitet och högskolor vars verksamhet i hög grad bygger på öppenhet och samverkan. Universitetet välkomnar insatser för att utveckla kompetensen att bedöma och förebygga säkerhetsrisker, men betonar vikten av att samtidigt slå vakt om akademisk frihet och internationella samarbeten.

Utredaren ger i promemorian en god överblick över regleringar av säkerhetsfrågor vid lärosäten i Sverige och internationellt. De former av stöd och riktlinjer som tagits fram i våra grannländer är positiva exempel på hur staten kan bidra med riktlinjer, dialog och stöd och samtidigt lämna utrymme för lärosätena att själva hantera sina utmaningar. Det är särskilt tydligt i beskrivningen av det finländska undervisnings- och kulturministeriets förhållningssätt (avsnitt 5.2.3, s. 28).

Stockholms universitet menar att den svenska regeringen bör eftersträva motsvarande balans mellan säkerhetsmedvetenhet och autonomi för lärosätena som den finländska. Universitetet förutsätter därför att politisk styrning sker med stor försiktighet och att arbetet i stället sker genom dialog och samverkan kring säkerhetsfrågor.

7.3 Försvarshögskolan bör ges i uppdrag att genomföra kompetensutvecklande insatser

Stockholms universitet instämmer i att universitets- och högskoleledningar behöver ha övergripande kunskap om och förståelse för säkerhetsfrågor och tillstyrker förslaget att Försvarshögskolan får i uppdrag att utveckla och genomföra kompetensutvecklande insatser.

Sådan kunskap är nödvändig även på andra nivåer inom lärosätet och lärosätena kommer behöva lägga mycket resurser på att utveckla kompetensen internt. Den kostnadsdrivande aspekten förstärks också av utmaningarna att rekrytera personal med relevant kompetens. Det måste sägas vara en brist i utredningens konsekvensanalys att de ekonomiska konsekvenserna för universitet och högskolor inte synliggörs.

Säkerhetsfrågor återkommer i olika sammanhang för universitetsstyrelsens behandling och det kan nämnas att styrelsen vid ett seminarium i höstas initierade en diskussion om säkerhetsfrågor med Försvarshögskolans rektor.

7.4 Regeringen bör utreda hur en stödfunktion kan etableras

Stockholms universitet tillstyrker förslaget att utreda hur en stödfunktion i säkerhetsfrågor kan inrättas för universitet och högskolor. Som utredaren framhåller är frågorna som aktualiseras komplexa och ofta svårbedömda och en stödfunktion skulle kunna vara till hjälp för såväl lärosäten som enskilda forskare. Det är emellertid av stor vikt att en stödfunktion har god kännedom inte bara om säkerhetsaspekter utan även om lärosätets specifika förutsättningar för att hantera dem. En tänkbar möjlighet kunde därför vara att knyta även en sådan funktion till Försvarshögskolan. Den tänkta utredningen får pröva olika alternativ och bör genomföras i nära samarbete med lärosätena.

8.3 Regeringen bör i vissa fall besluta om säkerhetsprövning och placering i säkerhetsklass av rektorer och styrelseordförande

Stockholms universitet tillstyrker förslaget om säkerhetsprövning och placering i säkerhetsklass av rektorer och styrelseordförande, förutsatt att förbehållet *i vissa fall* är vägledande. Varje lärosäte måste bedömas enskilt med de specifika förutsättningar som råder där. Eventuella säkerhetsprövningar och inplaceringar i säkerhetsklass ska stå i proportion till vilken säkerhetskänslig verksamhet som konstateras bedrivas enligt lärosätets säkerhetsskyddsanalys.

Detta beslut är fattat av rektor, professor Astrid Söderbergh Widding, i närvaro av prorektor, professor Clas Hättestrand, och universitetsdirektör Åsa Borin. Studeranderepresentanter har informerats och haft tillfälle att yttra sig. Övrig närvarande har varit Henrik Lindell Kennberg, Ledningssekretariatet (protokollförare). Ärendet har beretts av rektor i samråd med universitetsstyrelsens ordförande, varvid styrelsens ledamöter har givits tillfälle att lämna synpunkter. Föredragande i ärendet har varit utbildningsledare Rikard Skårfors.